

UNIwersYTET WARSZAWSKI
SPRAWOZDANIE Z OCENY WŁASNEJ 2010
DZIAŁANIA NA RZECZ ZAPEWNIENIA I DOSKONALENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
ZWIĄZANE Z ZASADAMI OCENIANIA STUDENTÓW ORAZ FUNKCJONOWANIEM SYSTEMU USOS

1. Informacje wstępne

W roku akademickim 2009/2010 zespoły zapewnienia jakości kształcenia w jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu Warszawskiego przygotowały sprawozdania z oceny własnej jednostek dotyczące zasad oceniania studentów oraz funkcjonowania systemu USOS¹. Sprawozdania opracowane zostały według formularza sporządzonego przez Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia (dalej: UZZJK) z uwzględnieniem m.in. przepisów Regulaminu Studiów na UW, Standardów i wskazówek zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego, Kryteriów ocen przyjętych w procedurze akredytacyjnej Państwowej Komisji Akredytacyjnej, Kryteriów ocen przyjętych w procedurze akredytacyjnej Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej oraz regulacji zawartych w *Przewodniku dla użytkowników Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS)*, zatwierdzonym przez Komisję Europejską w 2009.

Sprawozdania z oceny własnej z działań na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia związanych z zasadami oceniania studentów oraz funkcjonowaniem systemu USOS opracowane zostały przez zespoły zapewnienia jakości kształcenia wszystkich 19 wydziałów oraz zespoły 6 innych jednostek naukowo-dydaktycznych Uniwersytetu Warszawskiego (Centrum Europejskiego, Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej, Centrum Studiów Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Lokalnego, Instytutu Ameryki i Europy, Instytut Badań Interdyscyplinarnych „Artes Liberales”, Szkoły Języków Obcych).

2. Stan działań na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia

a) Ocenianie studentów

Przedstawiony w sprawozdaniach opis działań na rzecz jakości w dziedzinie oceniania studentów wskazuje, że w większości jednostek nie dokonywano dotąd gruntownej i systemowej analizy tego obszaru. Świadomość znaczenia zasad oceniania studentów wzrasta jednak wraz ze świadomością następstw dokonującej się obecnie reformy szkolnictwa wyższego w Polsce, czyli przechodzenia od modelu studiów realizujących standardy kształcenia do modelu studiów budowanych z wykorzystaniem efektów uczenia się. W nowym modelu bowiem istotną rolę odgrywać będzie takie powiązanie oceniania z założonymi efektami kształcenia/uczenia się, które pozwoli wiarygodnie określić stopień osiągnięcia nie tylko wiedzy, ale i umiejętności, zarówno w obrębie poszczególnych przedmiotów, jak i programów studiów.

Ze sprawozdań wynika, że – niezależnie od stopnia gotowości do zadań łączących się z wdrażaniem krajowych ram kwalifikacji – w jednostkach podejmuje się już działania podnoszące jakość oceniania studentów, wymagane przez regulacje wewnątrzuniwersyteckie: Regulamin Studiów na Uniwersytecie Warszawskim, szczegółowe zasady studiowania oraz ustalenia dotyczące opisu przedmiotu w Uniwersyteckim Katalogu Przedmiotów w USOS². Regulacje te bezpośrednio wpływają na przyjmowane w jednostkach rozstrzygnięcia odnośnie do kryteriów ocen, ich korelacji z efektami uczenia, metodami kształcenia i formami

¹ Zgodnie z harmonogramem tematycznym sprawozdań z oceny własnej w kadencji 2008-2012, przyjętym przez Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia na podstawie § 5 *Uchwały nr 240 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim*.

² *Uchwała nr 142 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 18 października 2006 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów na Uniwersytecie Warszawskim (z późniejszymi zmianami); Zarządzenie nr 11 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 19 lutego 2010 r. w sprawie opisu przedmiotu w Uniwersyteckim Katalogu Przedmiotów zamieszczonym w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOS) i zgodnym ze standardami Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS) (z późniejszymi zmianami)*.

zajęć, do uzasadniania wystawianych ocen, do zasad postępowania w sytuacjach spornych, przypadków losowych, nieobecności, do reguł wglądu do egzaminacyjnych prac pisemnych oraz do zasad dyplomowania.

b) funkcjonowanie systemu USOS

Obraz postępujących korzystnych przemian wyłania się z zawartego w sprawozdaniach opisu funkcjonowania systemu USOS uzależnionego od działań organizacyjnych w poszczególnych jednostkach. Zmiany te są następstwem przyjętych i zrealizowanych przez władze rektorskie propozycji działań na rzecz jakości kształcenia, sformułowanych przez UZZJK na podstawie raportu z pierwszego ogólnouniwersyteckiego badania ankietowego nt. warunków kształcenia na UW (2008).

Niemal powszechnie przyjętym rozwiązaniem jest już zatem uzgadnianie terminów rejestracji na zajęcia z zarządem samorządu studentów jednostek, z wyprzedzeniem ogłasza się kalendarium rejestracji na zajęcia, w większości jednostek odbywają się szkolenia dla studentów dotyczące korzystania z USOSweb (przy czym wydatne wsparcie w szkoleniu studentów oferuje DAK, m.in. poprzez zamieszczenie na uniwersyteckim forum internetowym *USOSownia* przewodników dla studentów). Pracownicy administracyjni jednostek uczestniczą w szkoleniach na temat obsługi USOS, w każdej jednostce wyznaczone są osoby odpowiedzialne za zbieranie i wprowadzanie danych do USOS, a zadania koordynatora przedmiotu określone zostały w § 4 Zarządzenia nr 11 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 19 lutego 2010 r. w sprawie opisu przedmiotu w Uniwersyteckim Katalogu Przedmiotów zamieszczonym w USOS. Zespoły zapewnienia jakości dostrzegają potrzebę powiązania z USOSweb informacji o nauczycielach akademickich, które zamieszczone są na stronach www jednostek.

3. Przykłady dobrych praktyk

W ścisłym związku z przygotowanymi przez jednostki sprawozdaniami z oceny własnej 8 czerwca 2010 r. odbyła się trzecia konferencja *Dobre praktyki w zapewnianiu i doskonaleniu jakości kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim*. Na konferencji tej, umożliwiającej zespołom zapewnienia jakości przedstawianie przyjętych w jednostkach i godnych upowszechnienia ustaleń, zaprezentowane zostały referaty ukazujące m.in.

1) systemowe rozwiązania dotyczące oceniania studentów, oparte na zasadzie ścisłego współdziałania zespołów przedmiotowych, kierowników programów studiów, Komisji Dydaktycznej, Wydziałowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia i Prodziekana ds. studenckich. O skuteczności przyjętych rozwiązań przesądza uzgadnianie w zespołach przedmiotowych zasad oceniania założonych efektów kształcenia/uczenia się, a następnie systematyczne badanie i analiza opinii studentów nt. kryteriów zaliczania przedmiotów. Wnioski z tej analizy, podobnie jak wnioski z przeglądu wyników uzyskiwanych na studiach niestacjonarnych w porównaniu z wynikami studentów studiów stacjonarnych służą podejmowaniu skutecznych działań zapewniających wysoką jakość kształcenia;

2) zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego, poprzedzonego tzw. sesją plakatową, w trakcie której studenci przedstawiają wyniki swoich prac dyplomowych na wykonanych przez siebie plakatach. Przed rozpoczęciem sesji streszczenia informacji zawartych na plakatach publikowane są na stronie www wydziału. Oceny plakatów dokonuje komisja powołana przez dziekana, która przyznaje nagrody oraz wyróżnienia, oraz studenci, którzy w drodze głosowania przyznają jedną z nagród. W trakcie sesji autorzy dyżurują przy plakatach, by udzielać objaśnień i dyskutować o metodach, wynikach i innych zagadnieniach związanych z pracą dyplomową. Po zakończeniu sesji plakatowej odbywa się wspólny dla wszystkich autorów prac pierwszy etap egzaminu dyplomowego – test pisemny, którego zaliczenie warunkuje przystąpienie do ustnego egzaminu dyplomowego, odbywającego się według spisanych i ogłoszonych reguł;

3) efektywne wykorzystywanie USOSweba w jednostce o wysokiej liczbie studentów, oparte na dążeniu do prostoty, ładu i przejrzystości w jego funkcjonowaniu. Dobra koordynacja koniecznych warunków technicznych i administracyjno-organizacyjnych pozwala na stosowanie USOSa jako narzędzia ułatwiającego studiowanie studentom (w tym odbywanie multimedialnych zajęć e-learningowych), dydaktykę nauczycielom akademickim i obsługę studiów pracownikom administracji.

4. Harmonogram działań na rzecz zapewnienia jakości kształcenia, ustalony w wyniku analizy sprawozdań z oceny własnej

W wyniku przeprowadzonej przez UZZJK analizy sprawozdań przygotowanych przez zespoły jednostek ustalono – w porozumieniu z władzami rektorskimi Uniwersytetu Warszawskiego – następujący harmonogram działań:

1) Realizacja programu doskonalenia nauczycieli akademickich Uniwersytetu Warszawskiego w ramach projektu *Nowoczesny Uniwersytet. Kompleksowy program wsparcia dla doktorantów i kadry dydaktycznej Uniwersytetu Warszawskiego* współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i obsługiwanego przez Uniwersytet Otwarty UW:

a) szkolenia z dydaktyki szkoły wyższej – 20 edycji 10-godzinnych szkoleń, łącznie 500 uczestników spośród nauczycieli akademickich UW (termin: wrzesień 2010 – czerwiec 2012);

b) zajęcia wizytowane umożliwiające podnoszenie jakości dydaktyki poprzez współpracę z trenerami i metodykami nauczania (termin: od stycznia 2011);

c) przygotowanie i udostępnienie nauczycielom akademickim UW skryptu przybliżającego główne problemy dydaktyki szkoły wyższej (termin: do czerwca 2012);

d) stworzenie poradnika dobrych praktyk w zakresie dydaktyki szkoły wyższej (termin: do czerwca 2012).

2) Przygotowanie przez Uniwersytet Otwarty (w ramach programu *Nowoczesny Uniwersytet*) trzech konferencji poświęconych nowoczesnym metodom w dydaktyce szkoły wyższej (termin: grudzień 2010, grudzień 2011, grudzień 2012).

3) Wykorzystanie wiedzy i umiejętności nauczycieli akademickich wyszkolonych w ramach projektu *Nowoczesny Uniwersytet* w pracach Komisji Dydaktycznych oraz Zespołów Zapewnienia Jakości Kształcenia, w tym zwłaszcza w pracach nad przeglądem i modyfikacją programów studiów po wprowadzeniu Krajowych Ram Kwalifikacji (termin: od stycznia 2011).

4) Współorganizacja seminarium szkoleniowo-dyskusyjnego *Krajowe Ramy Kwalifikacji. Budowa programów studiów na bazie efektów kształcenia*, przygotowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach projektu *Krajowe Ramy Kwalifikacji w szkolnictwie wyższym jako narzędzie poprawy jakości kształcenia*. Priorytet IV PO KL, Działanie 4.1. Poddziałanie 4.1.3 (termin: 29 października 2010).

5) Opracowanie ogólnodostępnego (przez stronę www Uniwersytetu Warszawskiego) *Informatora Uniwersytetu Warszawskiego*, zgodnego z wymogami *Przewodnika dla użytkowników ECTS* zatwierdzonego przez Komisję Europejską w 2009. Pozwoli to ubiegać się Uniwersytetowi Warszawskiemu o prestiżowy certyfikat ECTS Label przyznawany przez Komisję Europejską (jako jedyna z polskich uczelni otrzymała go dotąd w 2010 Politechnika Łódzka). Wprowadzenie danych do *Informatora* i ich aktualizacja (termin: do czerwca 2011).

6) Przygotowanie we współpracy m.in. Biura ds. Jakości Kształcenia oraz Biura Pełnomocnika ds. Realizacji Procesu Bolońskiego konferencji z udziałem ekspertów bolońskich i przedstawicieli studentów *Krajowe Ramy Kwalifikacji – efekty kształcenia/uczenia się – ocenianie studentów* (termin: kwiecień 2011).

7) Przegląd i modyfikacja szczegółowych zasad studiowania wynikających z Regulaminu Studiów na Uniwersytecie Warszawskim (termin: luty-kwiecień 2011).

W imieniu Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia

dr hab. Paweł Stępień, prof. UW
Przewodniczący Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia

Sprawozdanie zaakceptowane przez Rektora Uniwersytetu Warszawskiego,
prof. dr hab. Katarzynę Chałasińską-Macukow, w dniu 10 listopada 2010 roku.